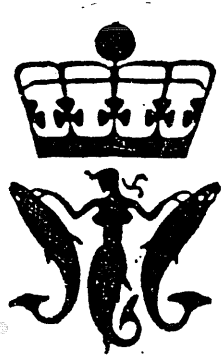
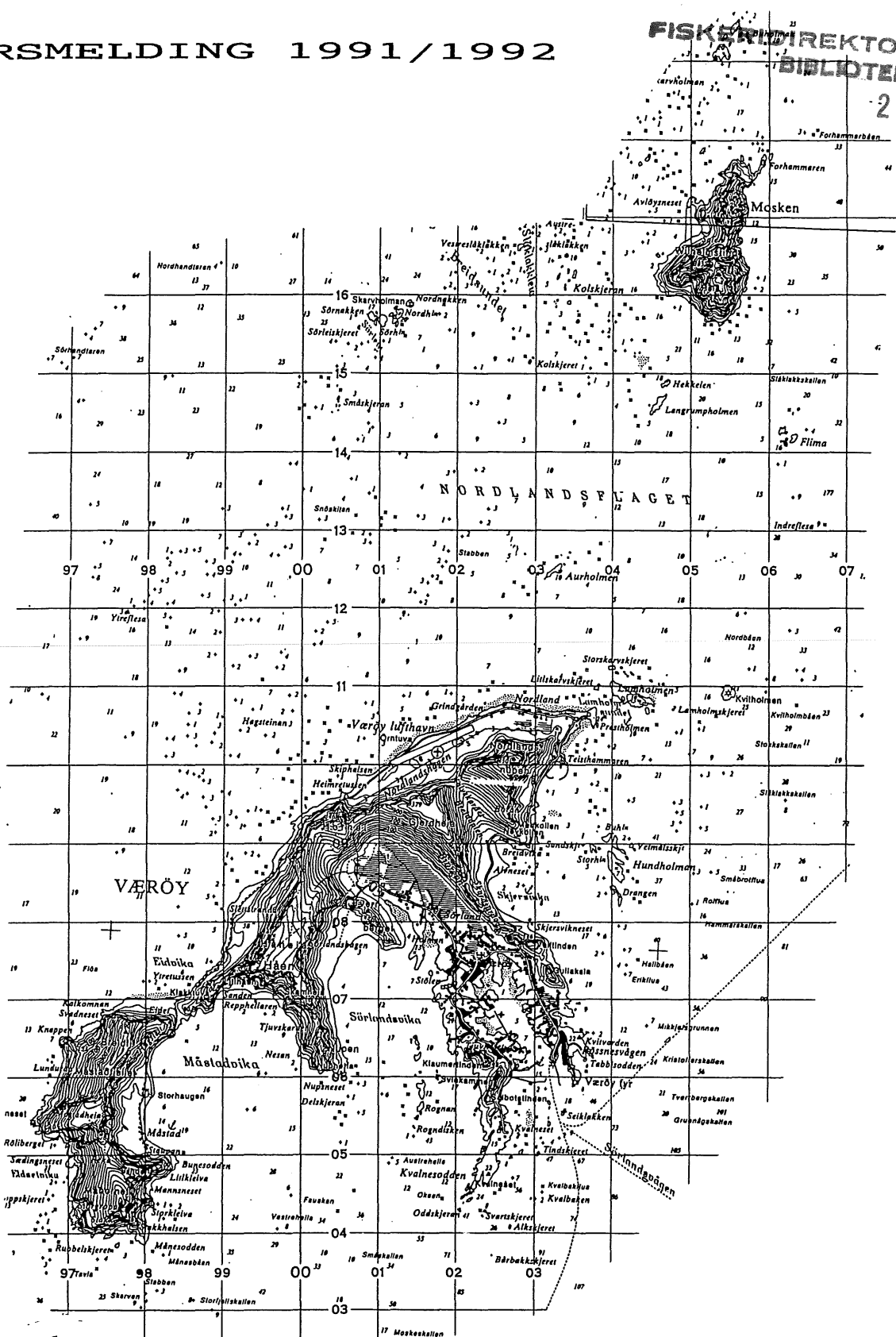

05a

ARSMELDING 1991/1992

FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

23 SEPT. 1993

FISKERIRETTLEDEREN I VÆRØY

INNHALDSFORTEGNELSE.

	Side
Kort om Værøy	2
Sammendrag	3
Sysselsetting	4
Fiskeflåten	5
Foredlingsleddet	7
Råstoffsituasjonen	7
Værøy lineegnesentral	8
Fiskeoppdrett	9
Låne- og finansieringskilder	10
Tiltaksplaner	10

KORT OM VÆRØY

Værøy er den nest ytterste av Lofotkommunene.

Kommunens landareale er på ca. 18 km². Værøy er dominert av en lang fjellrygg som strekker seg i hele øyas lengde fra sørvest mot nordøst. Høyeste punkt er Nordlandsnupen, 456 m.o.h.

Ved utgangen av 1992 var det 843 innbygger på øya. Dette er en nedgang på 30 personer i toårsperioden. Den negative utviklingen skyldes i første rekke flytteunderskudd. Ca. 90% av befolkningen bor på Sørland. De øvrige bor i Breivika og på Nordland.

Kommuneadministrasjon, skole, butikker etc. er lagt til Sørland.

Fiske er viktigste næringsvei. Havn for større fiskefartøyer i Sørlandsvågen og i Røstnesvågen. Det er også en havn for mindre fartøy på Nordland ved Hammarn. Samtlige fiskemottak er lokalisert til Sørland.

Kommunikasjonene har vært gode, med daglig båt og flyforbindelse til Bodø inntil en tragisk flyulykke påsken 1990 førte til at flyplassen ble stengt. Siden har Værøy-samfunnet vært betjent av såkalt "midlertidige løsninger" som har bestått av hurtigbåtforbindelse til Bodø to ganger daglig om sommeren og ekstraferge B/F "Lødingen" daglig om vinteren.

3.mai 1991 ble det satt inn en ny og større ferge i sambandet Bodø - Værøy - Røst. Denne ferga - B/F "Røst" hadde en rekke kanselleringer vinteren 1991/92, noe som særlig førte til problemer for fiskeindustrien som ikke fikk levert sine produkter til avtalt tid. Høsten -92 ble det bygget nytt fergeleie lengre inn i havna på Værøy. Det forventes at dette vil gi økt regularitet.

Den norske hunderasen Lundehund stammer fra den nå fraflytta bygda Måstad på Værøy. Hunden kalles derfor også "Måstahund". Den ble i tidligere tider brukt til fuglefangst. Rasen har eksistert flere steder langs kysten, men ble nesten utryddet etter århundreskiftet. Bare i den veiløse bygda Måstad på Værøy ble hunden holdt i hevd, og de vel 500 hundene som finnes i Norge i dag stammer altså herfra.

SAMMENDRAG.

Antall fiskere har steget siden 1990, mens gjennomsnittsalderen har vært relativt uendret de siste to årene. Det er 132 fiskere på blad B og 19 på blad A.

Når det gjelder årsverk i fiskeindustrien er det en markert økning siden 1990. Medregnet i ant. sysselsatte er også sesongarbeid med lakseslakting fra de to oppdrettsanleggene.

Fiskeflåten består av 80 fartøy, hvorav hele 88,7 % er under 15 meter. 9 fartøy er mellom 15 og 25 meter. Det er ikke tilført nybygg siden 1988. Gjennomsnittsalderen på flåten er 23,5 år. De tilførte båtene er stort sett små, eldre fartøy uten kvoterettigheter i torskefisket. Samtidig som ant registrerte fartøy har økt med 10 stk. har ant. fartøy som er med i fartøykvoteordningen blitt redusert med 2 i to-årsperioden.

4 fartøy over 20 m driver seinotfiske på Finnmark i tillegg til Lofotfisket. En del fartøy mellom 10 og 20 m driver hysefiske på Finnmark. Størstedelen av flåten driver m.a.o. "hjemmefiske", og er dermed spesielt avhengig av torskefisket.

Totalt ilandført kvantum i 1992 var 4053 tonn, noe som gir en førstehåndsverdi på kr. 36.154.000,-.

Begge oppdrettsanleggene er ute av drift. Det ene avsluttet driften i mai 1991, det andre våren 1992.

SYSSELSETTINGEN I FISKERINÆRINGEN.

Fiskermanntallet.

Gjelder kun for personer som er hjemmehørende i kommunen. Nedenforstående tabell gjelder antall manntallsførte fiskere pr. 31.12. i meldingsåret, altså etter at manntallet er ajourført (hovedlisten).

Tab.1.1. Registrerte fiskere, manntallstilknytning og gjennomsnittsalder for meldingsårene.

År	Blad A	Blad B	Totalt	gj.sn.ald.	
				blad A	blad B
1987	16	118	134	70,3 år	41,9 år
1988	18	126	144	68,9 år	39,8 år
1989	18	140	158	68,9 år	40,1 år
1990	19	125	144	67,4 år	42,3 år
1991	17	131	148	67,4 år	42,4 år
1992	19	132	151	66,7 år	42,4 år

Som det går fram av tabellen har gjennomsnittsalderen på blad B vært svakt stigende de siste årene.

Syssetsetting i foredlingsleddet.

Tab.1.2.Syssetsetting i foredlingsleddet i Værøy fra 1987 - 1992

År	Helårsansatte			sesongansatte			Ant. årsverk Tot
	Menn	Kvinner	Tot	Menn	Kvinner	Tot	
1987	46	14	60	165	80	245	90
1988	44	15	59	181	86	267	94,5
1989	22	8	30	119	51	181	44
1990	24	9	33	153	61	214	46
1991	21	5	26	253	71	324	76
1992	26	6	32	198	59	257	72,5

Antall årsverk er beregnet ut fra de oppgitte lønnsutbetalingene fra bedriftene.

Den dramatiske nedgangen i antall ansatte i fiskeindustrien fra 1988 til 1989 skyldes i stor grad konkurs ved to større fiskemottak i slutten av 1988 og begynnelsen av 1989. Det ser heldigvis ut som ant. årsverk i fiskeindustrien er i ferd med å ta seg opp igjen. Det er nå 9 kjøpere på Værøy, hvorav 5 av litt størrelse. En sjølprodusent er med i oversikten over antall ansatte i fiskeindustrien.

FISKEFLÅTEN.

Merkeregisteret.

Tab.2.1.Merkeregisterstatistikk for 1991/92

Lengde i m.	Status 1.1.91	Avgang	Tilgang	Status 31.12.92	Endring 1991/92
5,0 - 9,9	37	4	9	42	+ 5
10,0 - 14,9	24	1	6	29	+ 5
15,0 - 19,9	4	0	0	3	- 1
20,0 - 24,9	5	0	0	6	+ 1
25,0 <	0	0	0	0	0
Totalt	70	5	15	80	+ 10

De fartøyer som i løpet av meldingsårene er slettet av merkeregisteret har fått følgende skjebne:

Ett fartøy på 12,8 meter er solgt på tvangsauksjon. Ett fartøy på 6,9 m. er ikke lenger i merkepliktig drift. Ett fartøy på 7,7 m er solgt ut av kommunen, og to er flyttet til annet merkedistrikt med sine eiere.

Gjennomsnittsalderen på de utgatte farkostene var 20 år.

De tilførte båtene hadde en gjennomsnittsalder på 22 år ved registrering.

Tab.2.2.Fiskeflåten - alderssammensetting.

B.år	Str. 0,0 - 4,9 m	5,0 - 9,9 m	10,0 - 14,9 m	15,0 - 19,9 m	20,0 - 24,9 m	Tot
Før 1939			4			4
1940-49			4		1	5
1950-59		11	1	1	1	14
1960-69		10	2	1	1	14
1970-79		12	5	1	1	19
1980-84		5	6		1	12
1985-89		4	7		1	12
Et. -89						
Totalt		42	29	3	6	80
Gj.sn.alder		22,7	24	28	23	23,5 år.

Det er ikke tilført nybygg etter 1988. Gjennomsnittsalderen på flåten er 23,5 år.

Tab 2.3. Flåteutvikling fra 31.12.83. - 31.12.92.

	1983	1985/86	1988	1989	1990	1991	1992
0,0 - 4,9 m.	1	1	0	0	0	0	0
5,0 - 9,9 m.	34	39	38	32	37	38	42
10,0 - 14,9 m.	24	21	24	27	24	29	29
15,0 - 19,9 m.	6	4	5	5	4	4	3
20,0 - 24,9 m.	5	6	5	4	5	5	6
Totalt	70	71	72	68	70	76	80

Som det går fram av tab.2.3. er ant. merkeregistrerte fartøy stigende. All økning siden 1983 har vært i størrelsesgruppene under 15 m., slik at båter under 15 m i dag utgjør hele 88 % av flåten. Til sammenligning fra 1980 var det da 89 registrerte fiskefartøy på Værøy, hvorav 12 over 15 m. Gjennomsnittsalderen på de minste av disse (mellom 50 og 60 fot) var imidlertid høy, nemlig 42,3 år. Gjennomsnittsalderen på flåten totalt var 24,7 år, mot 23,5 i 1992.

Konsesjoner i fiske.

2 kvalfangstkonsesjoner.

Ingen av disse konsesjonene kan benyttes i dag, grunnet stansen i den kommersielle kvalfangsten.

Line er dominerende driftsform. En del driver også med juksa. Øvrige driftsformer: Garn. Not.

Fartøyskvoter for torsk i 1990 - 1992.

Fartøylengde i meter	Ant.			Enhetskvoter			Tonn rund vekt		
	1990	1991	1992	1990	1991	1992	1990	1991	1992
0,0 - 6,9	1		1	4,3		7,2	4,3		7,2
7,0 - 7,9	4		3	5,6		12,2	22,4		36,6
8,0 - 8,9	5		5	7,8		13,7	39,0		68,5
9,0 - 9,9	9	7	6	11,2	15,0	17,3	100,8	105,0	103,8
10,0 - 10,9	16	18	18	14,7	19,5	22,3	235,2	351,0	401,4
11,0 - 11,9	1	1	1	21,1	27,0	28,8	21,1	27,0	28,8
12,0 - 12,9	6	4	4	23,3	33,0	35,3	139,8	132,0	141,2
13,0 - 13,9	2	3	3	29,7	40,5	43,9	59,4	121,5	131,7
14,0 - 14,9	2	3	3	37,0	46,5	50,4	74,0	139,5	151,2
15,0 - 15,9	3	3	3	44,8	54,0	58,3	134,4	162,0	174,9
18,0 - 18,9	1	1	1	62,4	75,0	80,6	62,4	75,0	80,6
19,0 - 19,9	1	1	1	46,8	82,5	89,3	46,8	82,5	89,3
20,0 - 20,9	1	1	1	46,8	88,5	94,3	46,8	88,5	94,3
22,0 - 22,9	1	3	3	62,4	96,0	103,0	62,4	288,0	309,0
22,0 - 22,9	2			46,8			93,6		
	55	45	53				1142,4	1572,0	1818,5

4 fartøy over 18 m. drev seinotfiske og fikk derfor redusert torskekvote i 1990. Samtidig som antall registrerte fartøy har økt med 10 i toårsperioden, har ant. fartøy som er med i fartøyskvoteordningen blitt redusert med 2.

FOREDLINGSLEDDET.

Fiskebedriftene.

Pr. 31.12.92 hadde Værøy 11 mottaksanlegg for fisk, fordelt på 9 kjøpere.

I tillegg er det to større sjølprodusenter.

Råstoff, produksjon og kvantumsutvikling.

Vi skal i dette kapitlet se på utviklingen av ilandført kvantum fisk i kommunen.

Tab.3.1. Ilandført kvantum fisk i Værøy i årene 1983 t.o.m. 1992.
Tonn rund vekt.

Fiskeslag	Årstall					
	1983	1987	1989	1990	1991	1992
Torsk	3689	4730	2267	2142	2600	3325
Sei	89	576	186	282	199	211
Hyse	214	395	341	173	116	213
Steinbit	5	4	3	3	2	3
Brosme	261	655	205	202	104	111
Lange	56	181	56	117	53	79
Uer	30	162	30	53	94	74
Blåkveite		246	71		35	25
Annet	20	37	15	17	12	12
Totalt	4356	6986	3299	3000	3215	4053

Det går fram at torskekvantumet er stigende i takt med økende enhetskvoter, samt at fisket etter blåkveite har sviktet.

Tab.3.2. Verdi av ilandbrakt kvantum fordelt på fiskeslag for årene 1983 t.o.m. 1992 Angitt i 1000 kr.

Fiskeslag	Årstall					
	1983	1987	1989	1990	1991	1992
Torsk	14.701	50.788	20.654	22.395	25.043	32.126
Sei	201	2.534	444	803	751	871
Hyse	675	1.860	1.565	1.067	819	1.388
Steinbit	10	13	10	15	8	13
Brosme	847	1.211	538	632	371	462
Lange	245	1.526	834	594	384	608
Uer	73	508	214	282	397	328
Blåkveite		1.792	112		347	274
Annet	184	426	112	175	82	84
Totalt	16.936	60.658	24.751	25.963	28.202	36.154

Værøy lineegnesentral.

Værøy lineegnesentral er en sammenslutning av alle linefartøyene i Værøy. Tilskuddsatsene har variert fra kr. 0,05 til kr. 0,10 pr. vatna krok. Perioden hvor det er gitt tilskudd har også variert fra år til år.

Tilskuddet utbetales til mannskap/egnere via høvedsmann.

Fiskerirettlederen er regnskapsfører for sentralen.

Det er oppnevnt en kontrollnemnd som skal kontrollere de innsendte egnelister hver måned.

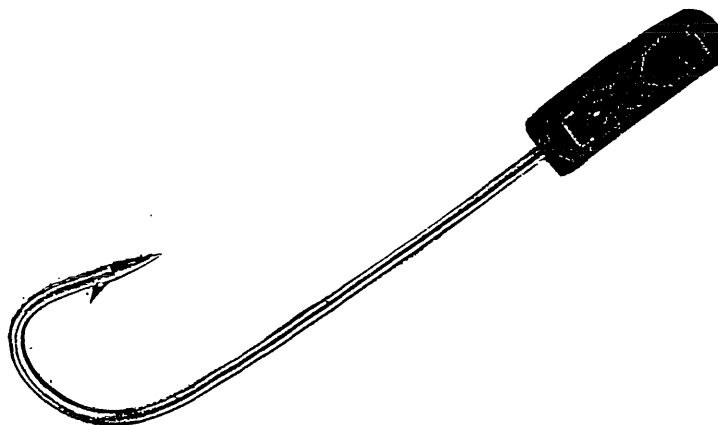
Nedenforstående tabell viser hvordan driften ved Værøy lineegnesentral var i årene 1985 - 1992.

Tab.4.1. Værøy lineegnesentral. Drift i årene 1985 - 1992.

År	Antall tilsl. båter	Antall egnede kroker	Utbet. tilskudd i kr.	Fangst- kvantum i kg.	Fangstkvan- tum pr. 100 angler
1985	38	5487358	274367,-	995355	18,1 kg
1986	36	5395913	269795,-	844646	15,7 kg
1987	22	987450	29593,-	180865	16,5 kg
1988	24	2288750	173411,-	364269	15,1 kg
1989	29	4425235	358156,-	835901	18,8 kg
1990	29	2578883	283743,-	772484	29,9 kg
1991	30	2518175	251807,5	783338	31,1 kg
1992	32	2519725	231138,-	778277	30,8 kg

Som en ser av overstående tabell, har aktiviteten ved Værøy lineegnesentral gått ned fra 1985, men har siden 1987 vært stadig økende. Tallene kan ikke umiddelbart sammenlignes, siden tilskuddsats og tilskuddsperiode har variert fra år til år.

Økningen i antall linebåter er ut fra kvalitetshensyn gledelig.

FISKEOPPDRETT/AKVAKULTUR.

Sysselsetting i oppdrettsnæringen.

Fiskeoppdrett.

Værøy har i dag ingen oppdrettsanlegg.

Værøy Laksefarm ble oppløst i juni 1990, og ble umiddelbart overtatt av Vikalaks A/S, som avsluttet driften i mai 1991. Selve anlegget har i 1992 vært utleid til Røstlaks A/S.

Værøy Havbruk avsluttet driften våren 1992.

Virksomhet avledet av fiskerinæringen.

På tross av at Værøy er totalt avhengig av fiskerinæringen, er det lite virksomhet som kommer inn under kategorien avledet virksomhet.

Værøy har et slipanlegg, Værøy Slip & Mek. Verksted som i meldingsårene hadde ca. 3 årsverk.

Det er et agnforsyningsanlegg og to regnskapsbyråer.

LÅNE- OG FINANSIERINGSKILDER.

Statens Fiskarbank.

Det ble i meldingsårene ikke søkt om lån til nybygg. I 1991 var det to søknader om lån til kjøp av brukt båt. Ett av disse ble innvilget. Ingen av de to søknadene til kjøp av brukt båt ble innvilget i 1992. Av 6 søknader om tilskudd til arbeidsmiljøinvestering ble 4 innvilget i 1992.

Værøy kommunale næringsfond.

Værøy kommune opprettet i 1986 et næringsfond, hvori det gamle fiskerifondet inngikk. Fondet skal kunne yte økonomisk bistand til fiskeri-, jordbruks-, industri- og servicenæringen som kan skape eller trygge arbeidsplasser samt dekke offentlige allmenne behov. Økonomisk bistand kan ytes i form av lån, etableringstilskudd, garanti for lån, kommunal aksje/andelstegning og plantilskudd.

Siden 1987 har næringsfondet fått statlige overføringer. Staten gir retningslinjer for å gi overføringer til næringsfondet. Bl.a. heter det at det ikke kan gis bistand til primærnæringene. Dette er bakgrunnen for at Værøy kommune opprettet et fond 2 i 1990, som bl.a. skal kunne gi bistand til fiskefartøyer.

TILTAKSPLANER.

Arbeidet med kommuneplan synes å være lagt på is.

Strakstiltak - biologisk avfall.

Det er fremdeles ikke kommet i stand noen varig løsning på problemet med fiskeavfall i havneområdet. Under Lofotsesongen i 1992 ble lever samlet på fiskebrukene og kjørt til den kommunale søppelplassen.

Fiskerihavn/småbåthavn.

Fiskerihavna på Tyvnesleira Industriområde er nå mudret og sprenget til 1,5 m. Foreløpig er der ingen etableringer.

Værøy 130993

Grethe Kristin Hanssen
Grethe-Kristin Hanssen